

Pitstop Loopbaanbegeleiding

11/10/2022

Pitstop Loopbaanbegeleiding

11/10/2022

Vlaanderen
is landbouw & visserij

De sectoren

DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ

Sectoren in de landbouw

Dierlijke productie

Plantaardige productie

Veeteelt

Akkerbouw

Tuinbouw

Dierlijke productie : Veehouderij

rundvee

melkvee
vleesvee

varkens

pluimvee

legkippen
vleeskippen
...

kleinvee

schapen
geiten
...

paardenfokkerij

imkerij

insectenkweek

aquacultuur

Plantaardige productie

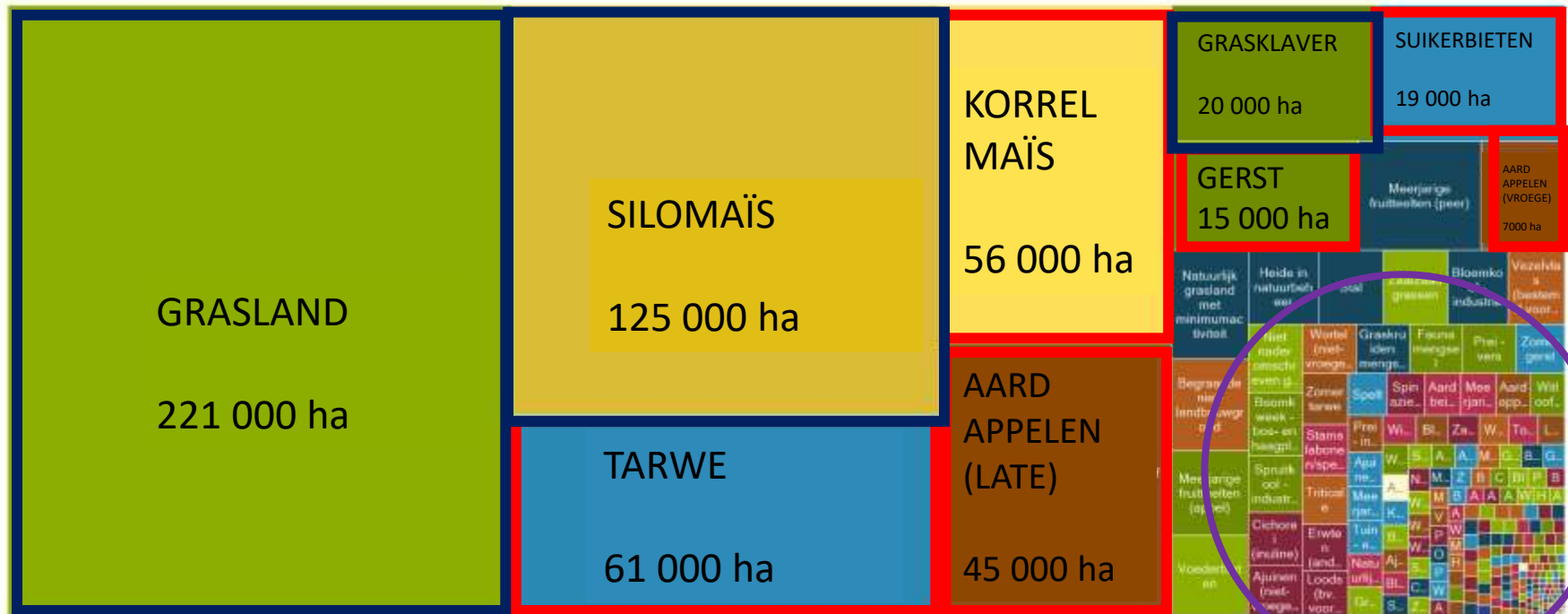
Grondgebruik voor landbouw in Vlaanderen

akkerbouwgewassen: 250 000 ha

voedergewassen: 350 000 ha

tuinbouwgewassen: 50 000 ha

Oppervlakte(Ha) per teelt

Tuinbouw

fruitteelt

groenteteelt

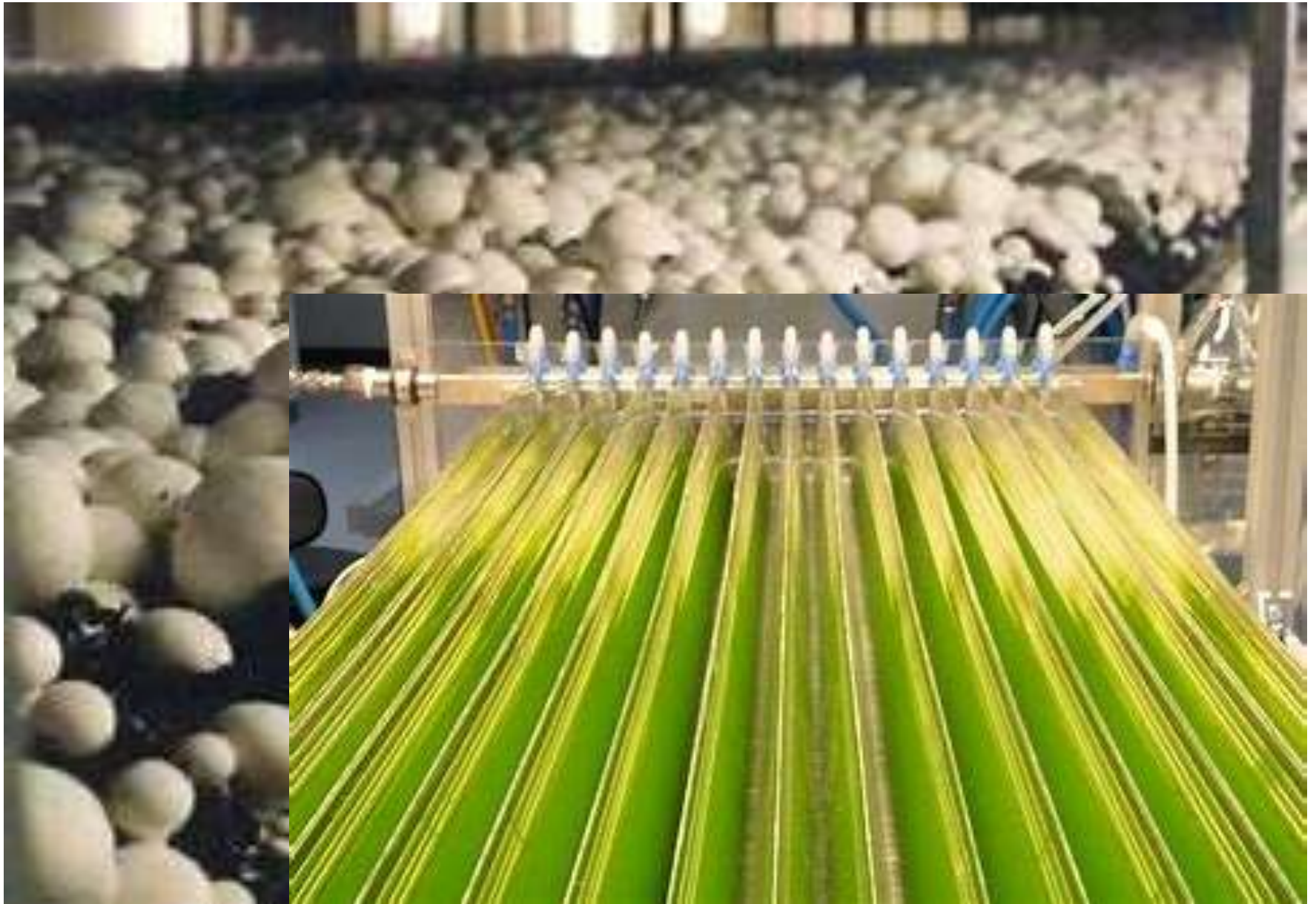

sierteelt

kruidenteelt

Tuinbouw

Tuinbouw – open lucht \leftrightarrow beschutte teelt

Tuinbouw - handenarbeid \leftrightarrow mechanisatie

Vollegrondsgroenten: tuinbouw of akkerbouw?

Definitie van landbouw ...

Voorbeeld Pachtwet art 1 paragraaf 1

1° de pacht van onroerende goederen die, hetzij vanaf de ingenottreding van de pachter, hetzij krachtens een overeenkomst van partijen in de loop van de pachttijd, hoofdzakelijk gebruikt worden in zijn landbouwbedrijf, met uitsluiting van de bosbouw.

Onder "landbouwbedrijf" wordt verstaan de bedrijfsmatige exploitatie van onroerende goederen met het oog op het voortbrengen van landbouwprodukten die in hoofdzaak bestemd zijn voor de verkoop

Land- en tuinbouw : Zwart-wit of grijze zones?

▶ naar soort activiteit

- paarden
 - × paardenfokkerij = landbouw
 - × paardenhouderij, manège ≠ landbouw
- honden
 - × hondenfokkerij ≠ landbouw (wel strikt gereguleerd!)
 - × hondenspension, hondenkennel ≠ landbouw

▶ naar grootte en doel van de activiteit

- hobbylandbouw ≠ landbouw
 - × houden van 3 geiten
- plattelandsrecreatie ≠ landbouw
 - × kinderboerderij met educatie/recreatie als doel ≠ landbouw
 - × boerderij met educatie/recreatie als nevenactiviteit = landbouw

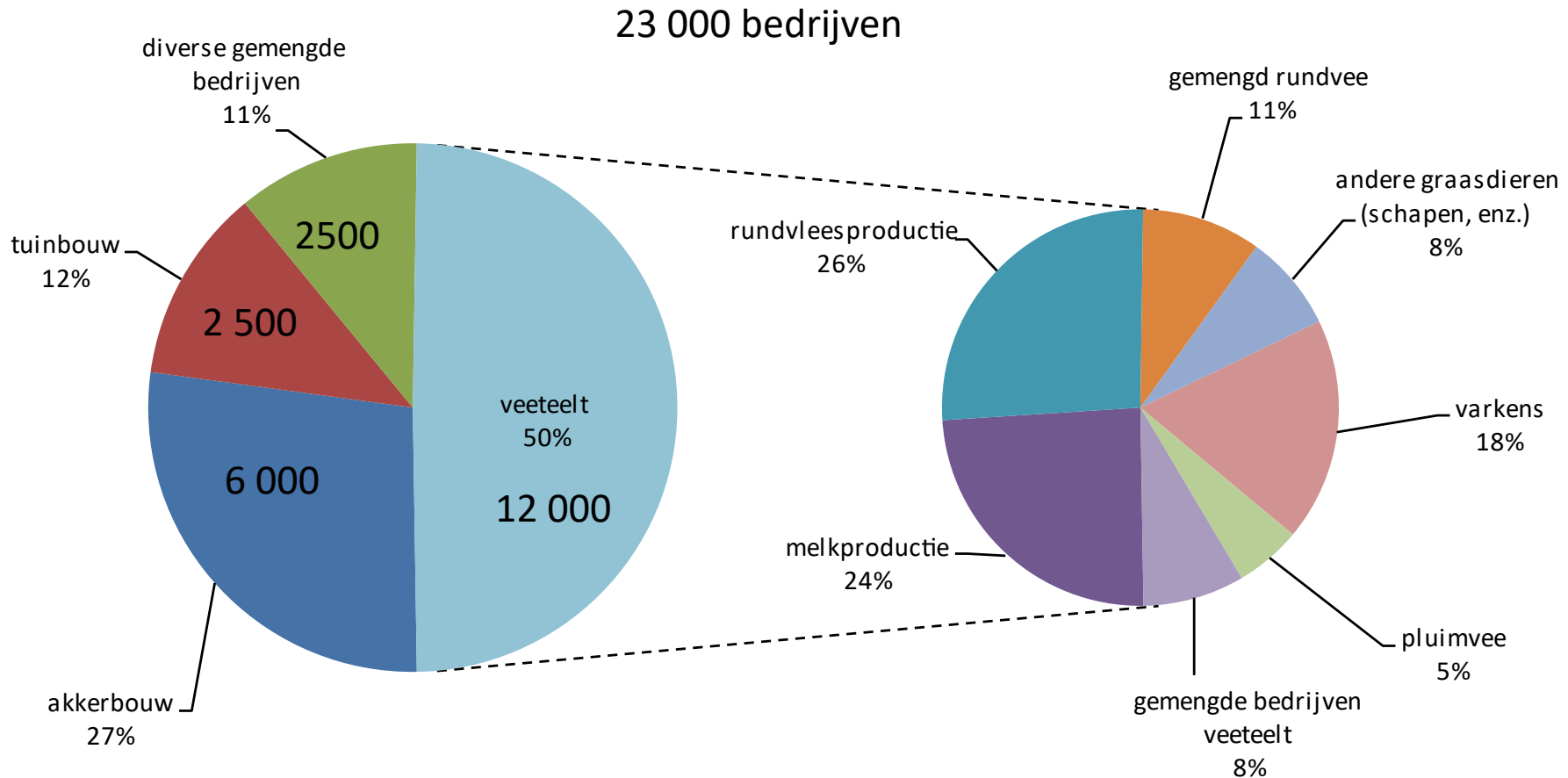
Vlaanderen
is landbouw & visserij

Verdeling van de sectoren

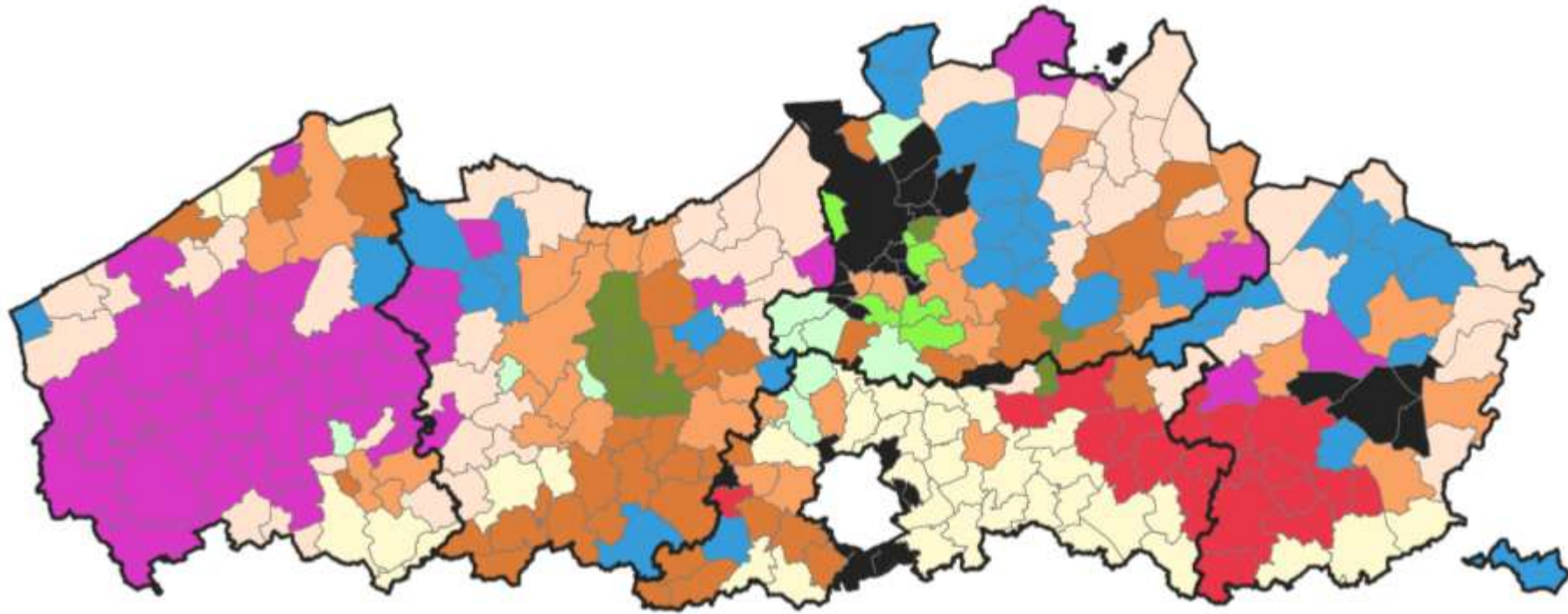
DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ

Sectoren in de land- en tuinbouw

Bedrijfstypologie per gemeente

● Akkerbouw-rundvee
● Groenten-rundvee
● Overwegend melkvee
● Rundvee-sierteelt

● Specialisatie fruit
● Specialisatie glasgroenten
● Specialisatie rundvee
● Specialisatie sierteelt

● Specialisatie veredeling
● Veredeling-rundvee
● Verstedelijkt

Vlaanderen
is landbouw & visserij

Vlaanderen
is landbouw & visserij

Trends en evoluties

enkele beelden ...

DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ

Melken vroeger en nu

Vlaanderen
is landbouw & visserij

technologische innovatie: voederrobot

technologische innovatie: mestrobot

technologische innovatie: slimme halsband

technologische innovatie: precisielandbouw

Vlaanderen
is landbouw & visserij

technologische innovatie: teledetectie

Vlaanderen
is landbouw & visserij

technologische innovatie: teledetectie

The image shows a screenshot of a GIS application interface. On the left is a layer control panel, and on the right is a map view. The map displays a green and yellow growth index from Sentinel 2 satellite data, overlaid with brown-outlined agricultural parcels. Each parcel is labeled with a red number, such as 842, 788, 472, 802, 792, 774, 830, and 256. The interface includes a search bar at the top with the text 'Laag opzoeken' and a search prompt 'Zoek op adres, gemeente, XY-coördinaten, WGS84-coördinaten'. The layer control panel on the left has several sections: 'Achtergrondlagen' (Background layers) with options for 'Luchtfoto 2021, voorjaar, met stratenplan', 'Luchtfoto 2021, voorjaar', and 'Straten'; 'Landbouwgebruiksparcelen' (Agricultural parcels) with a checked option for 'Sentinel 2 Groei-index 15/07 tot 31/07/2...'; and 'Andere lagen' (Other layers) with a checked option for 'Landbouwgebruiksparcelen 2022, groei-i...'. Other options in the 'Andere lagen' section include 'Landbouwgebruiksparcelen 2022, groei-i...', 'VEN gebied', 'Vogelrichtlijngebied', and 'Habitatrichtlijngebied'.

Laag opzoeken

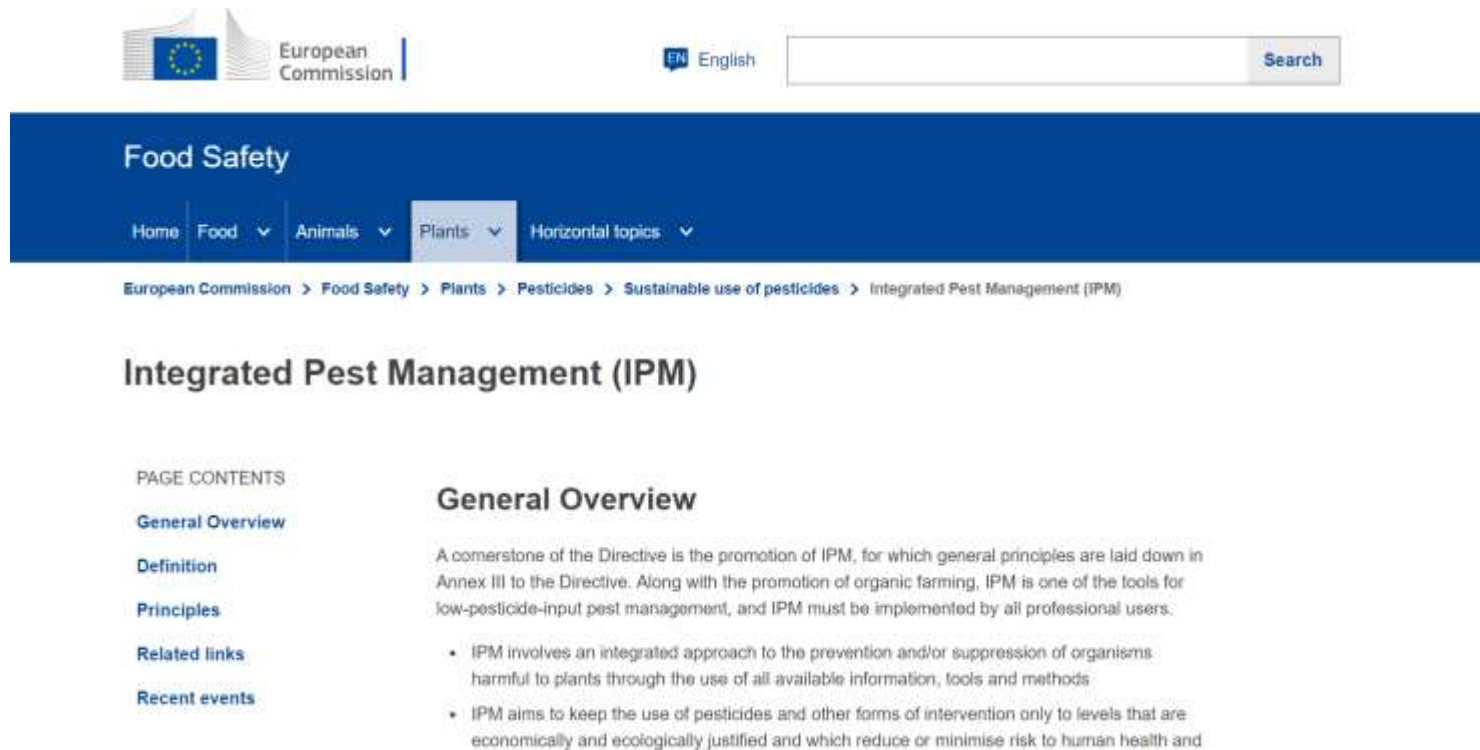
Zoek op adres, gemeente, XY-coördinaten, WGS84-coördinaten

- Achtergrondlagen
 - Luchtfoto 2021, voorjaar, met stratenplan
 - Luchtfoto 2021, voorjaar
 - Straten
 - Luchtfoto 2021, voorjaar
 - Stratenatlas
 - Sentinel 2 Groei-index 15/07 tot 31/07/2...
 - Sentinel 2 Groei-index 01/08 tot 15/08/2...
- Landbouwgebruiksparcelen
- Andere lagen
 - Landbouwgebruiksparcelen 2022, groei-i...
 - Landbouwgebruiksparcelen 2022, groei-i...
 - VEN gebied
 - Vogelrichtlijngebied
 - Habitatrichtlijngebied

technologische innovatie: gewasbescherming

Geïntegreerde gewasbescherming – IPM

European Commission

English

Search

Food Safety

Home Food Animals Plants Horizontal topics

European Commission > Food Safety > Plants > Pesticides > Sustainable use of pesticides > Integrated Pest Management (IPM)

Integrated Pest Management (IPM)

PAGE CONTENTS

- [General Overview](#)
- [Definition](#)
- [Principles](#)
- [Related links](#)
- [Recent events](#)

General Overview

A cornerstone of the Directive is the promotion of IPM, for which general principles are laid down in Annex III to the Directive. Along with the promotion of organic farming, IPM is one of the tools for low-pesticide-input pest management, and IPM must be implemented by all professional users.

- IPM involves an integrated approach to the prevention and/or suppression of organisms harmful to plants through the use of all available information, tools and methods
- IPM aims to keep the use of pesticides and other forms of intervention only to levels that are economically and ecologically justified and which reduce or minimise risk to human health and

[Geïntegreerde gewasbescherming | Departement Landbouw & Visserij \(vlaanderen.be\)](https://vlaanderen.be)

technologische innovatie: gewasbescherming

Vlaanderen
is landbouw & visserij

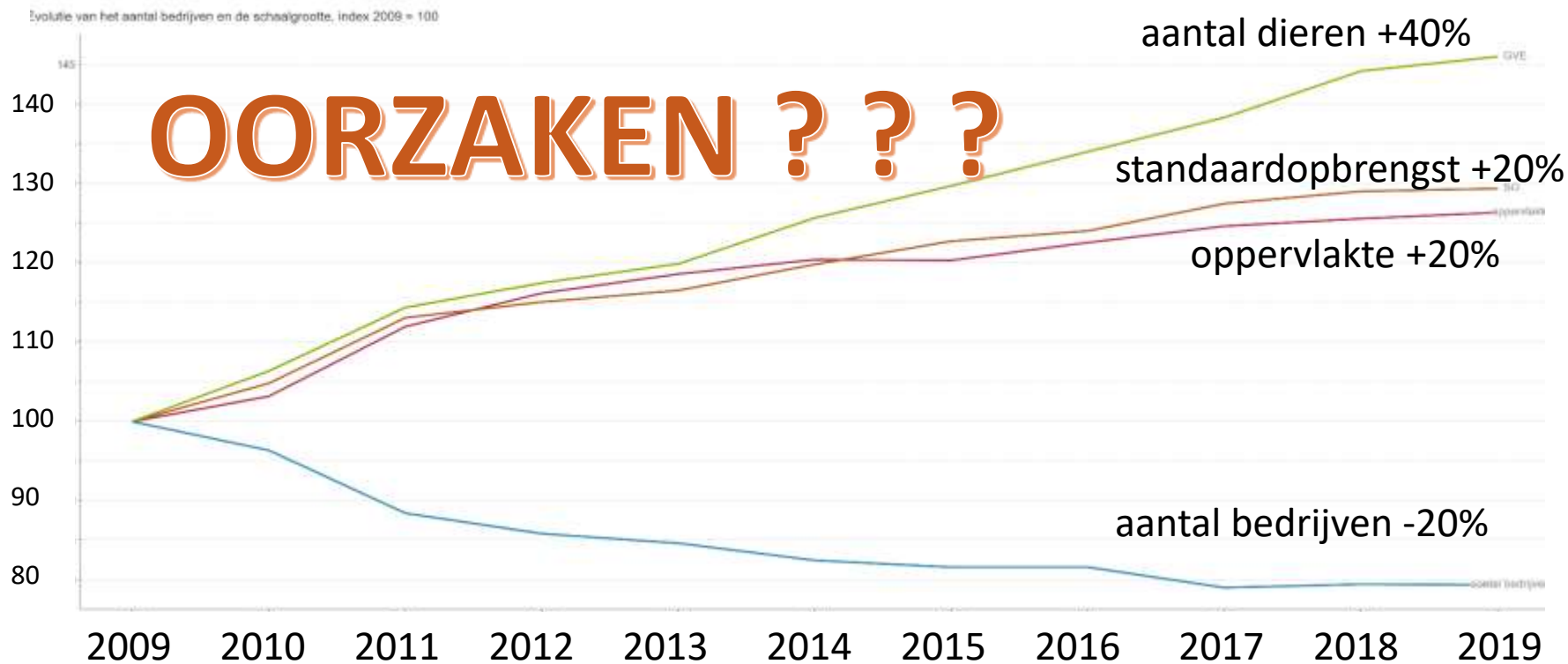
Trends en evoluties

Een analyse...

DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ

evoluties laatste 10 jaar

Trends en evoluties... markt en maatschappij

▶ **Globalisering - consumptiemaatschappij**

- landbouwproducten worden goedkoper
- supermarkten claimen laagste prijzen, ook voor voeding
- kleinere marges voor de landbouwer

▶ **productiemiddelen worden duurder**

- arbeid, grondstoffen, energie

▶ **Overheidssubsidies (EU) nemen af**

- ondersteuning via markt- en prijsbeleid neemt af
- vrije markt neemt de overhand

▶ **Strengere eisen inzake milieu, dierenwelzijn en voedselveiligheid**

- bestaande bedrijfsgebouwen en infrastructuur voldoen niet meer
- productiekosten verhogen (bv kosten luchtwasser)
- aanpassingen, vernieuwingen, nieuwbouw vergen hoge investeringen

Trends en evoluties ... de consument

de consument vraagt (en krijgt) steeds meer

**voldoende voedsel
van goede kwaliteit
en met veel smaak**

Na de oorlog ...

consumptiemaatschappij ...

dioxinecrisis
milieuproblemen

en veilig geen toxines, geen residus

en milieuvriendelijk geproduceerd

en met aandacht voor het dierenwelzijn

en met streekidentiteit

en met een verhaal

.....

... en toch wil de consument hier amper meer betalen hiervoor

Mogelijke strategieën

- ▶ **Schaalvergroting**
 - leefbaar inkomen door productie op te schalen
- ▶ **Specialisatie**
 - focussen op specifieke productie met hogere marges
- ▶ **Innovatie**
 - Hogere prijs door uniek product aan te bieden
- ▶ **Verbreding**
 - Extra inkomen genereren vanuit of gelinkt aan de landbouwproductie
- ▶ **Afbouw of stoppen**
 - hoofd- of neveninkomen buiten de landbouw zoeken

!! Elke strategie vraagt een specifieke aanpak én specifieke skills

Schaalvergroting

▶ **Gevolgen**

- Hogere werklast
- Zwaardere investingeringsdruk
- Ook de financiële risico's worden groter

▶ **Consequenties...**

- meer professionalisering
- verdere specialisatie
- minder risicospreiding
- werken met personeel
- technologie en innovatie

innovatie in product

▶ inspelen op de vraag van de consument

- soja
- quinoa
- zoete aardappel (bataat)

▶ nieuw aanbod – nieuwe vraag creëren

- kiwibes
- chiconettes

▶ inspelen op klimaatverandering

- droogteresistente rassen

innovatie in productiemethode

▶ klassieke productiemethode

- focus op prijs/kwaliteit
- goedkoop voedsel van goede kwaliteit

▶ productie 'met dat ietsje meer'

- producten met een verhaal
- streekidentiteit
- biologische productie

→ vaak hogere prijs in vergelijking met gangbaar product

innovatie in businessmodel

▶ **Klassiek = zelfstandig ondernemer**

- vroeger eenmanszaak, nu meer en meer vennootschapsvorm

▶ **minder klassiek**

- in loondienst van een bedrijf
- in loondienst van een groep afnemers
= *CSA Community Supported Agriculture*
- samenwerkingsverbanden

▶ **Afzetstrategie**

- verkoop op de vrije markt
- vast contract met groothandel of voedingsindustrie
- Lokale afzet
 - × thuisverkoop
 - × lokale markt

verbreding

Naast de landbouwproductie ook nog extra inkomen...

▶ **binnen de landbouw**

- thuisverkoop
- thuisverwerking (bv kaas, ijs)
- zorgboerderij
- landbouweducatie

▶ **buiten de landbouw**

- hoevetoerisme
- animatie (bv verjaardagsfeestjes)
- feestzaal

Toekomststrategieën

EU project : “farmers of the future”

[JRC Publications Repository - Farmers of the future \(europa.eu\)](https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/)

Vlaanderen
is landbouw & visserij

Vlaanderen
is landbouw & visserij

De landbouwer en zijn bedrijf

DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ

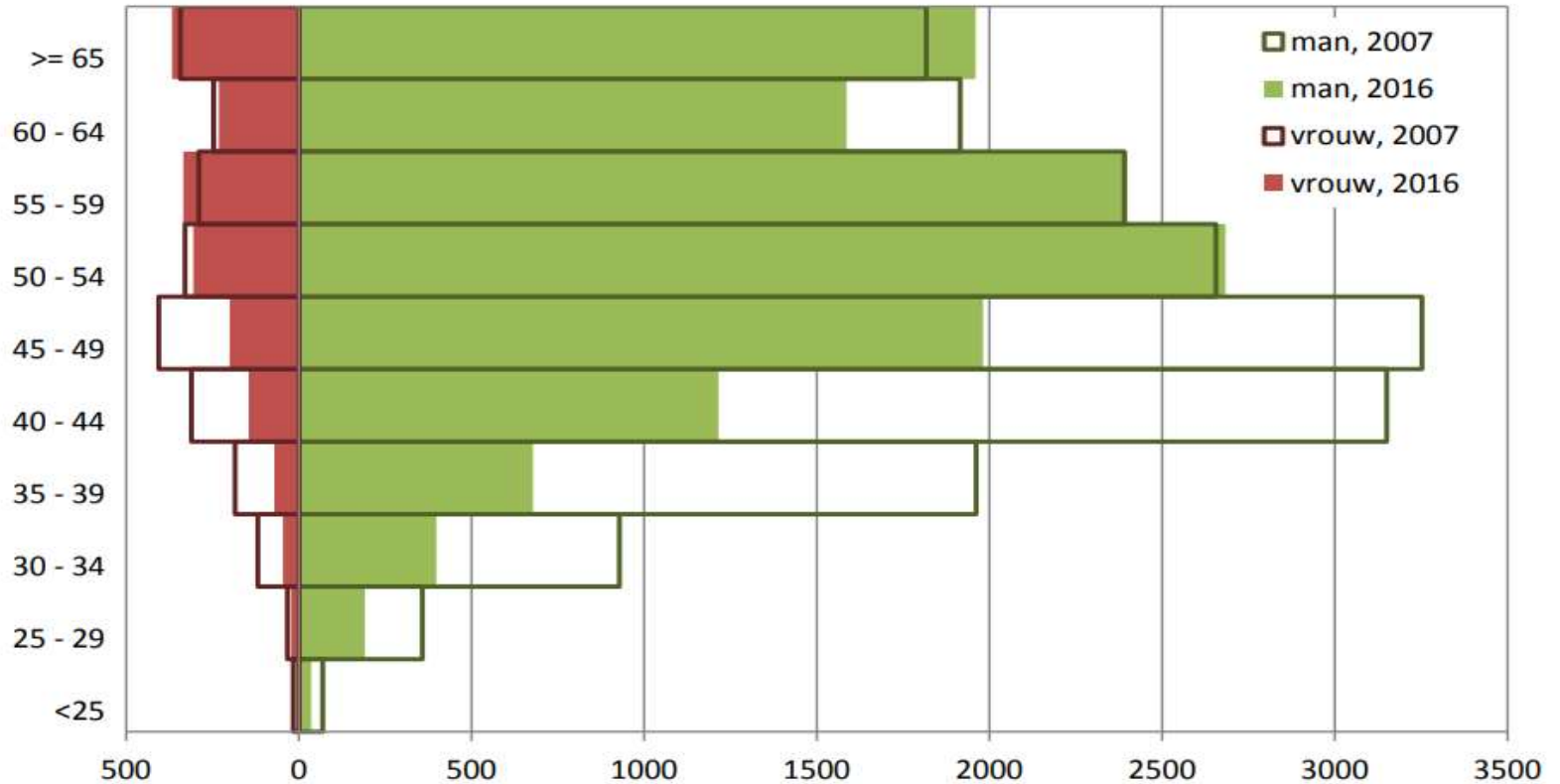
identiteitskaart van de doorsnee landbouwer

- ▶ **uit de statistieken**
 - 55 jaar
 - man
 - diploma middelbaar onderwijs
 - ...
- ▶ **dé landbouwer bestaat niet**
- ▶ **enorme diversiteit**
 - in opleidingsniveau
 - in competenties
 - in bedrijfsvoering
- ▶ **harde werker → ondernemer**

Leeftijdspyramide

Figuur 1 Leeftijdspyramide voor bedrijfshoofden op beroepsbedrijven, 2007/2016

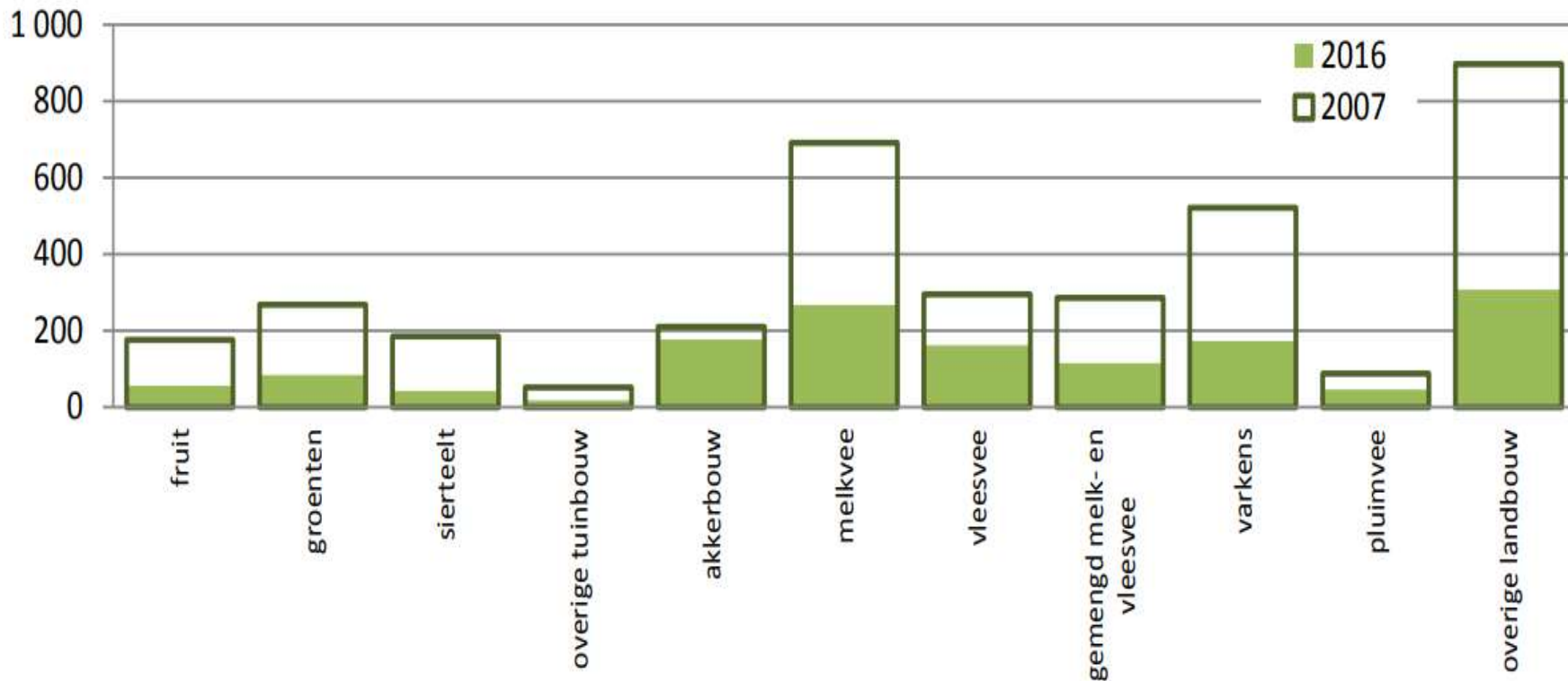
Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Statbel

Vlaanderen
is landbouw & visserij

Aantal bedrijfshoofden onder de 40 jaar

Figuur 3 Aantal bedrijfshoofden jonger dan 40, per sector, op beroepsbedrijven, 2007/2016

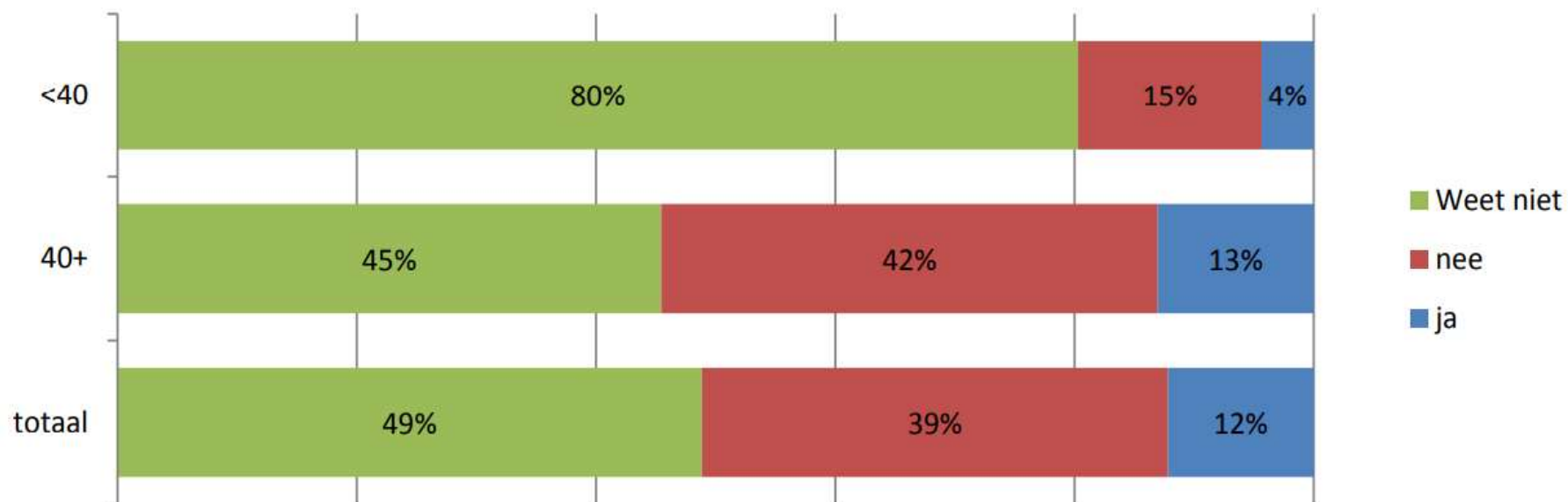
Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Statbel

Vlaanderen
is landbouw & visserij

Bedrijfsopvolging?

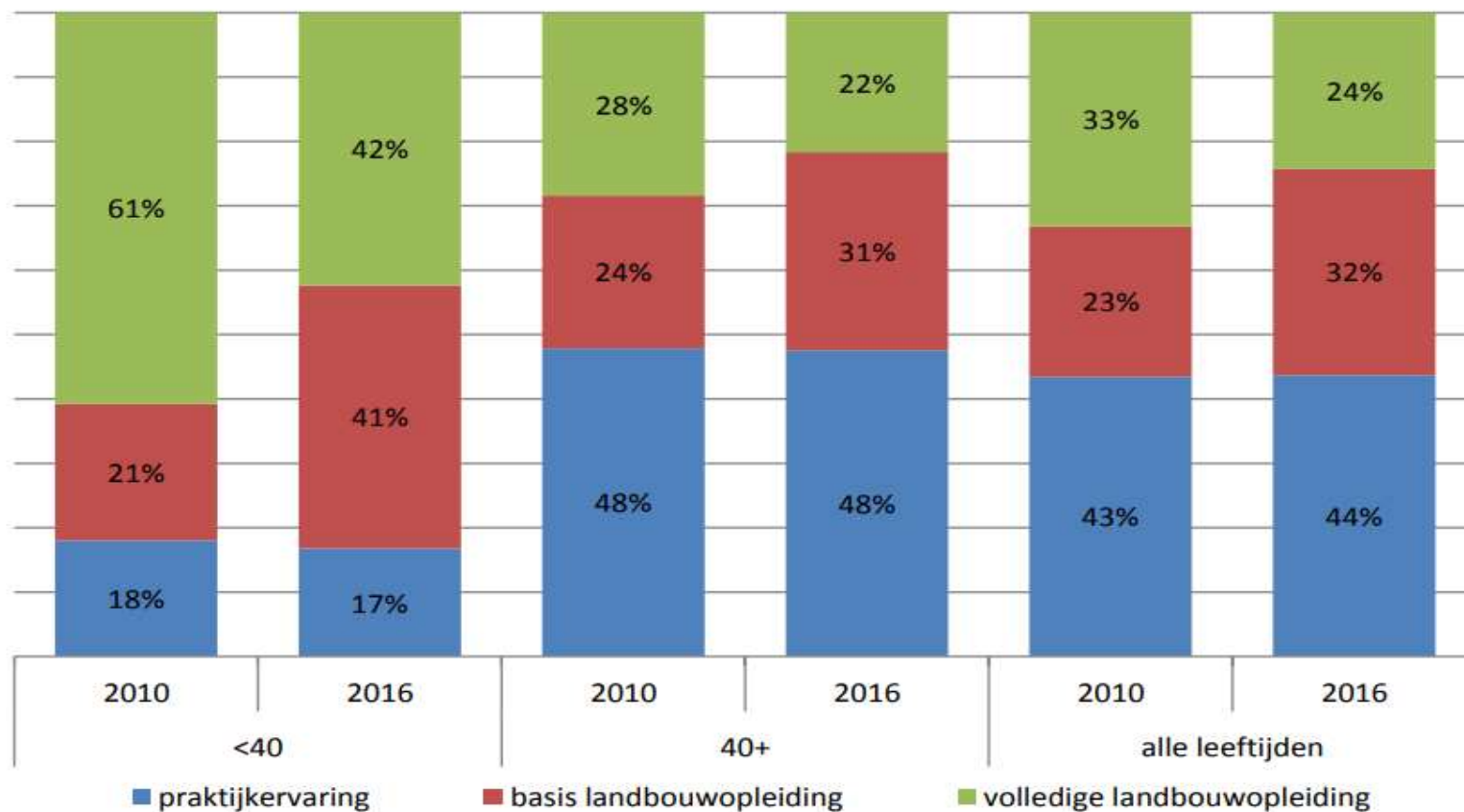
Figuur 4 Aanwezigheid van een opvolger op beroepsbedrijven, volgens leeftijd, 2016

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Statbel

landbouwopleiding of niet?

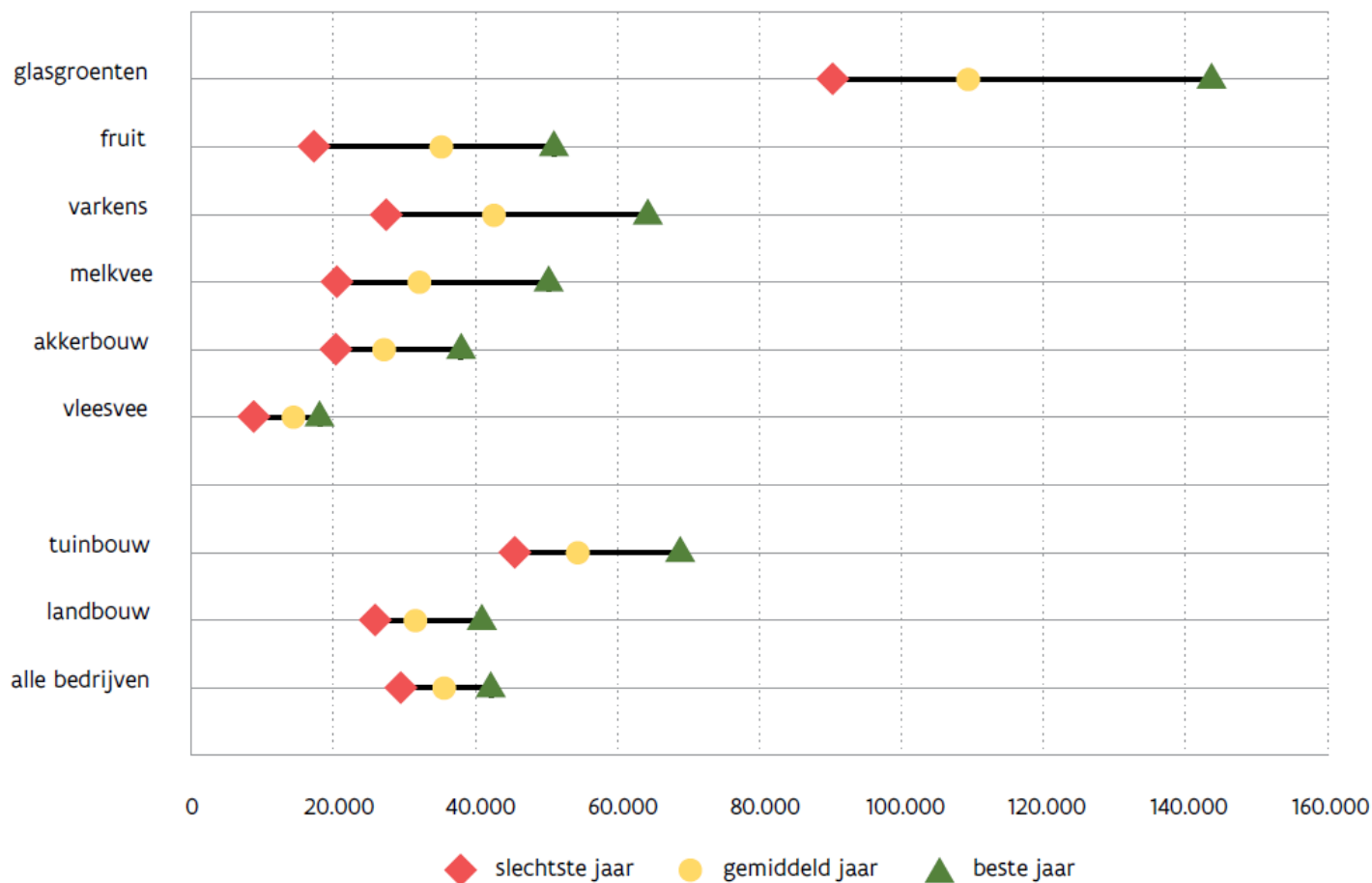
Figuur 5 Landbouwopleiding van bedrijfsleider, op beroepsbedrijven, 2010/2016

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Statbel

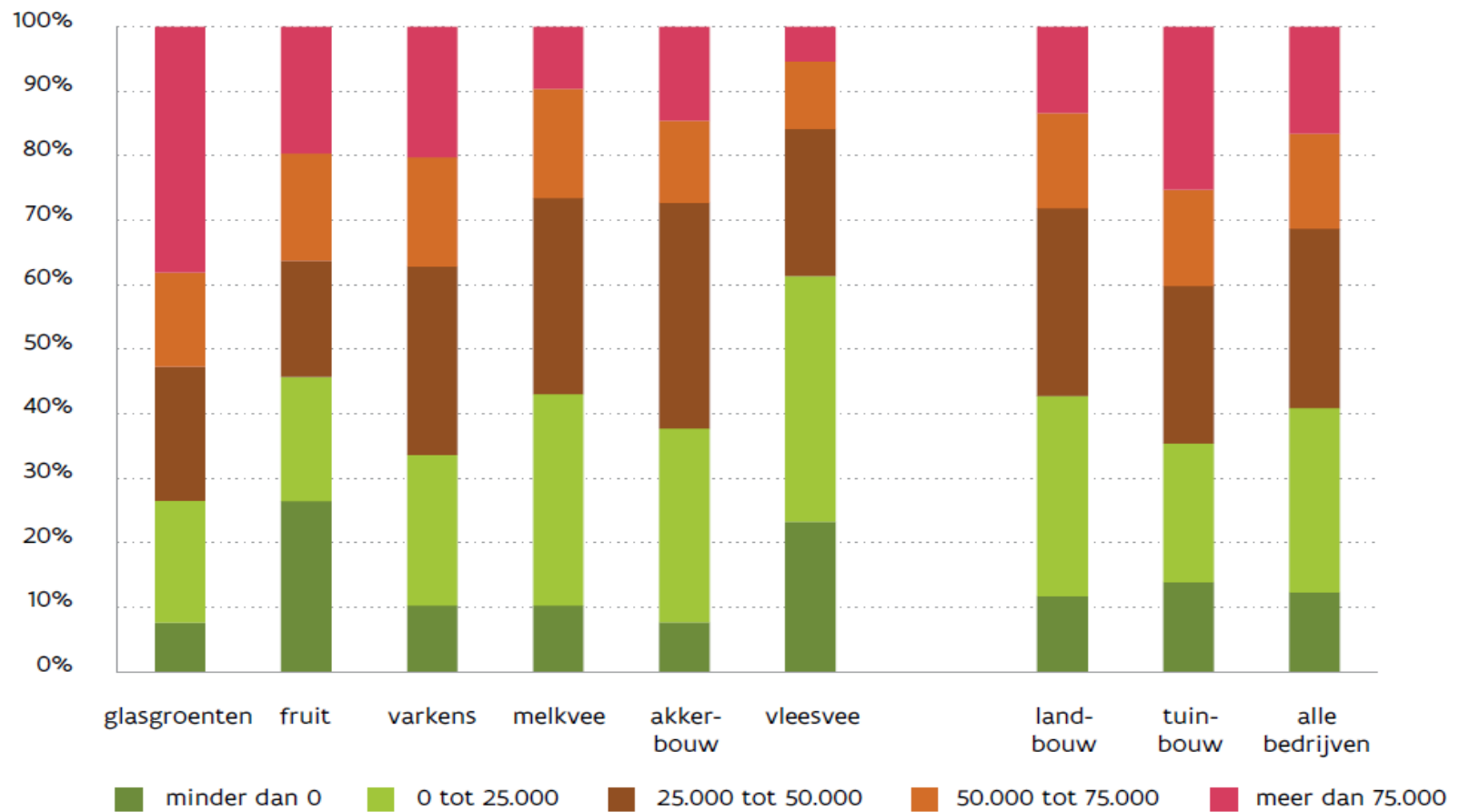
Sterke spreiding inkomen over de jaren heen

Variatie in het bedrijfsinkomen per familiale arbeidskracht (FAK) voor land- en tuinbouw en een aantal sectoren; slechtste, gemiddelde en beste jaar, periode 2014-2018, in euro per FAK

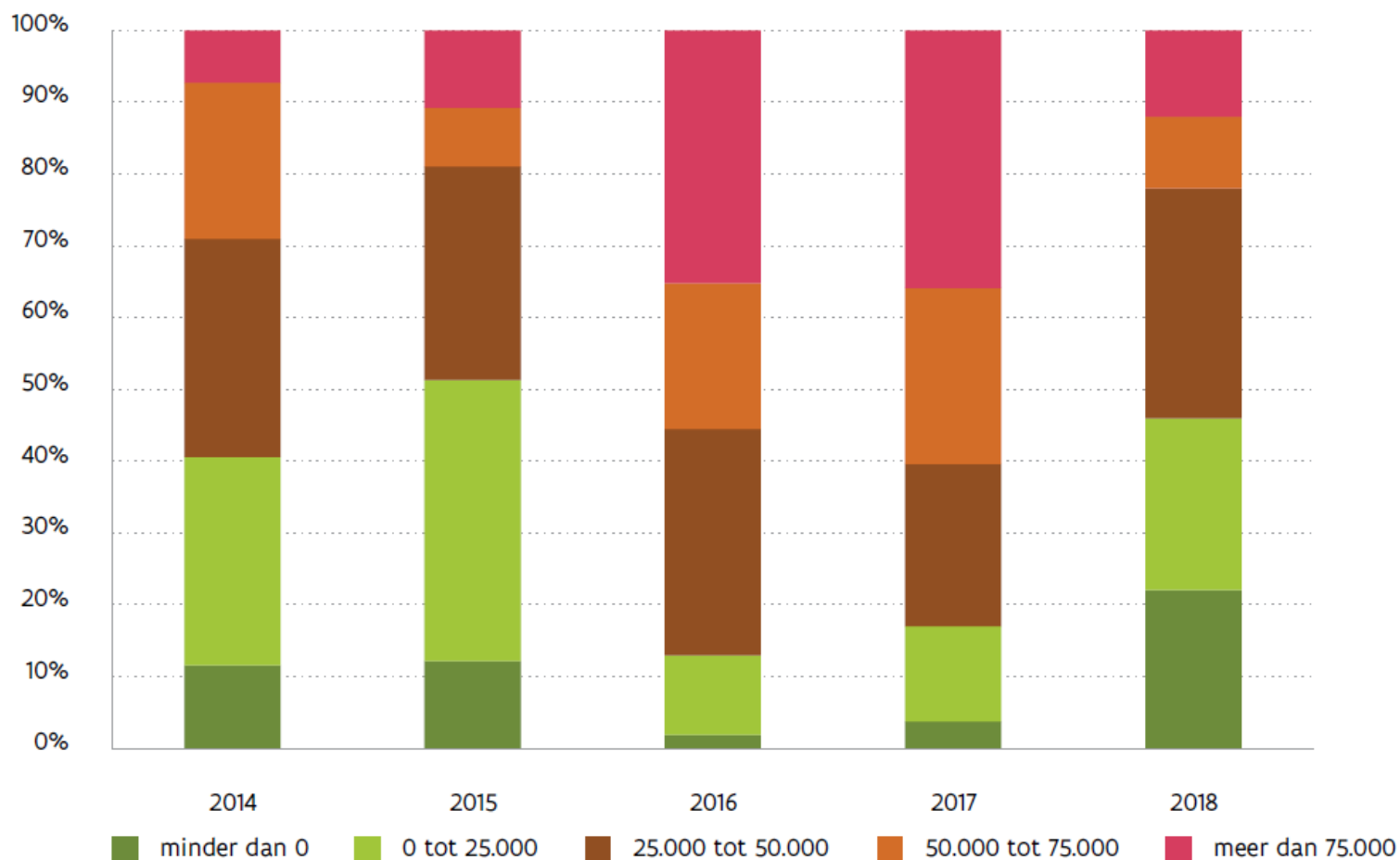
Inkomen varieert sterk binnen één sector

Aandeel bedrijven in landbouw en tuinbouw en een aantal sectoren (%) volgens groottecategorie bedrijfsinkomen per familiale arbeidskracht vijfjarig gemiddelde (2014-2018), in euro per bedrijf

sector uitgelicht : inkomen van de varkenshouder

Verdeling varkensbedrijven (%) ingedeeld volgens bedrijfsinkomen per familiale arbeidskracht (steekproef LMN), 2014-2018, in euro per bedrijf

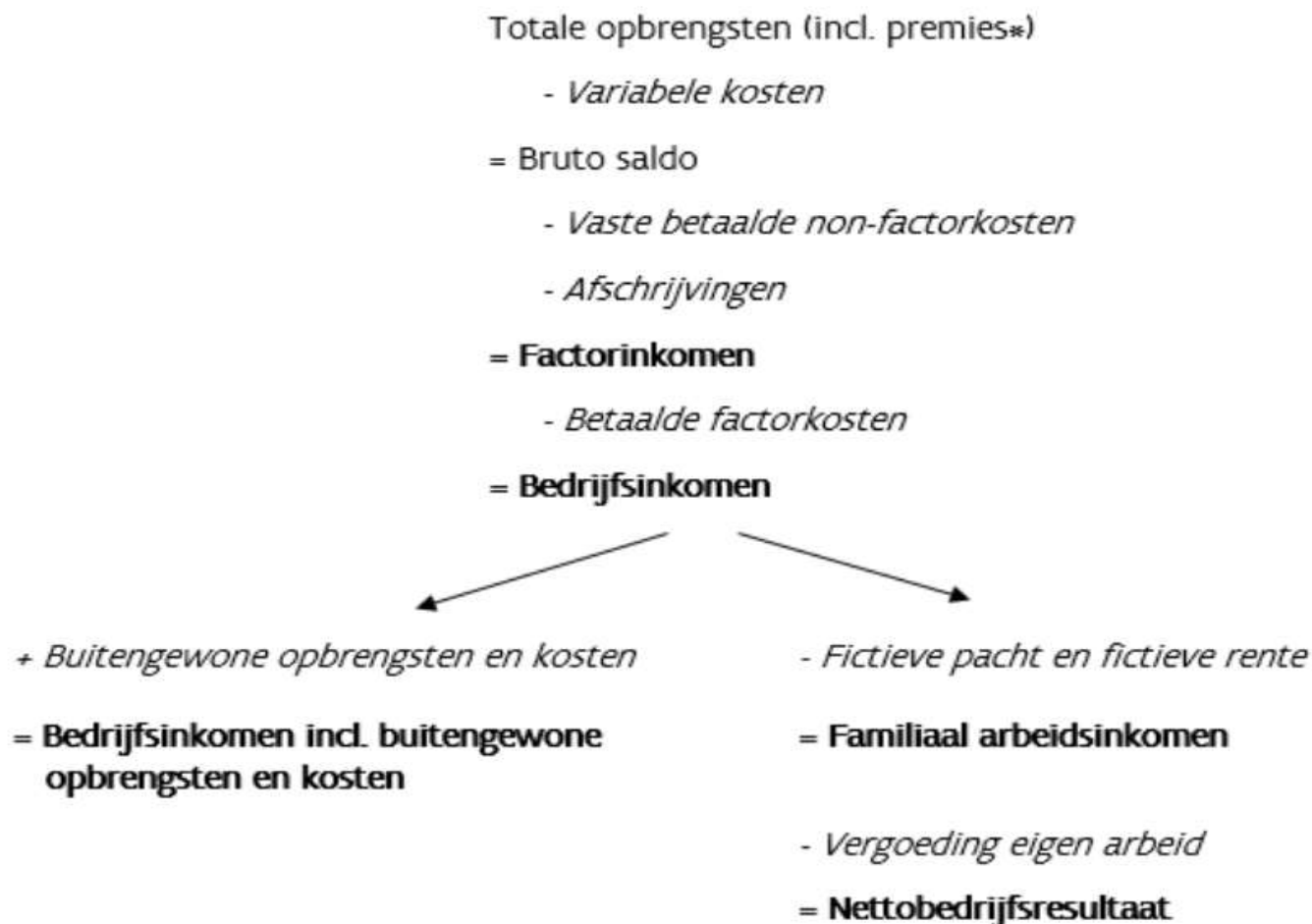

Inkomen van de landbouwer

Aantal familiale arbeidskrachten (FAK), familiaal arbeidsinkomen (FAI) per gewerkt uur, bedrijfsinkomen (BI) per FAK, nettobedrijfsresultaat (NBR) per FAK en cashflow na financieringslast voor land- en tuinbouw en een aantal sectoren, vijfjarig gemiddelde (2014-2018)

	glasgroenten	fruit	varkens	melkvee	akkerbouw	vleesvee
FAK	2,0	1,6	1,5	1,9	1,2	1,4
FAI / gewerkt uur (euro/uur)	44,0	11,7	15,3	10,3	11,1	3,6
BI / FAK (euro / FAK)	109.900	36.200	45.800	31.900	27.900	16.270
waarvan < 0 euro (% bedrijven)	8	26	10	10	8	23
waarvan > 75.000 euro (% bedrijven)	38	20	20	10	15	5
NBR / FAK (euro / FAK)	60.100	-16.000	-400	-14.800	-9.700	-26.200
cashflow na financieringslast (euro)	188.300	71.500	72.800	64.200	38.900	22.800
waarvan < 0 euro (% bedrijven)	9	24	16	10	8	26
waarvan > 75.000 euro (% bedrijven)	59	43	40	38	32	18

Bedrijfseconomische inkomensindicatoren

[Berekening inkomensindicatoren landbouw | Landbouw & Visserij \(vlaanderen.be\)](https://www.vlaanderen.be)

Vlaanderen
is landbouw & visserij

de arbeidsomstandigheden

- ▶ **werken met de natuur, op het ritme van de seizoenen**
- ▶ **vroeg uit de veren, soms nog laat bezig**
- ▶ **werken in functie van de weersomstandigheden**
- ▶ **vaak alleen aan het werk**
- ▶ **sterke verwevenheid met de familie (generaties)**
- ▶ **Work-life balance!**
- ▶ **geringe inkomen dwingt vaak tot bijberoep**

nodige competenties - uitdagingen

HARD SKILLS

- ▶ vakman
- ▶ handige harry
- ▶ manager
- ▶ boekhouder
- ▶ jurist
- ▶ logistiek planner
- ▶ ...

SOFT SKILLS

- ▶ stressbestendigheid
- ▶ communicatief
- ▶ commerciële feeling
- ▶ inventief
- ▶ aanpassingsvermogen
- ▶ out of the box

Vaak kunnen al deze skills niet in één hoofd...

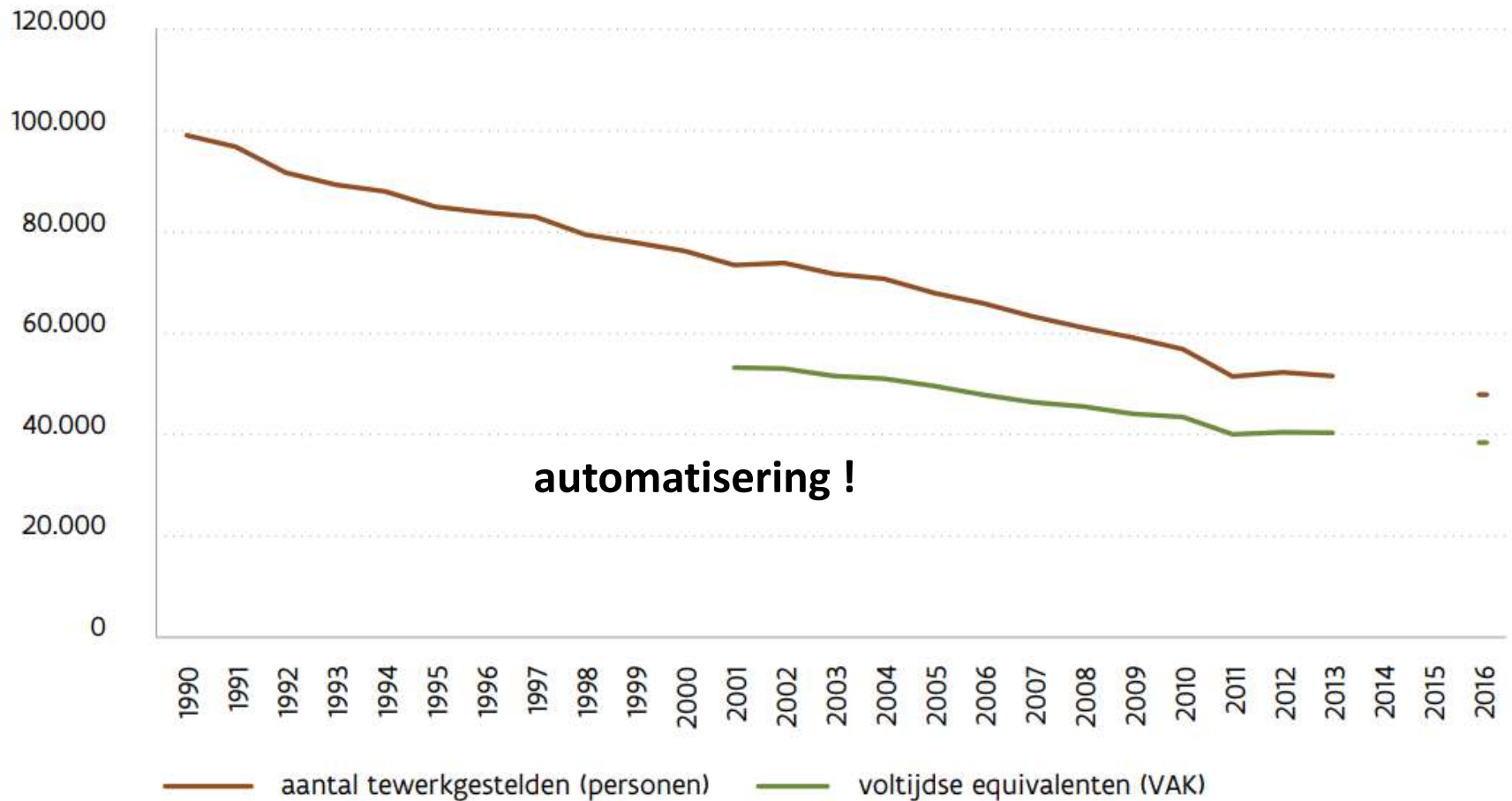

Vlaanderen
is landbouw & visserij

Tewerkstelling in de landbouw

DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ

Tewerkstelling in de land- en tuinbouw 1990-2016

Bron: Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium)

drempels voor nieuwe (of zij-) instroom

- ▶ **geen theoretische en praktische vakkennis**
- ▶ **geen toegang tot grond**
- ▶ **grote investeringen**
- ▶ **complex beleid**
- ▶ **steeds veranderende regelgeving**
- ▶ **onzeker inkomen**
- ▶ **arbeidsomstandigheden**
- ▶ **extreem hoge administratieve last**

Toch zijn er mogelijkheden!

- ▶ **geen theoretische/praktische vakkennis** → **opleiding en advies**
- ▶ **geen toegang tot grond** → **bepaalde oppervlakte**
- ▶ **grote investeringen** → **bepaalde investeringen**
- ▶ **complex beleid** → **opleiding en advies**
- ▶ **steeds veranderende regelgeving** → **opleiding, bijscholing**
- ▶ **onzeker inkomen** → **CSA, bijberoep**
- ▶ **arbeidsomstandigheden** → **creativiteit ...**
- ▶ **extrem hoge administratieve last** → **opleiding/uitbesteden**

Vlaanderen
is landbouw & visserij

Ondersteuning voor de (toekomstige) landbouwer

DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ

Beroepsorganisaties

- ▶ **Boerenbond** <https://www.boerenbond.be>
- ▶ **Algemeen Boerensyndicaat** <https://absvzw.be>
- ▶ **Bioforum** <https://www.bioforum.be>
- ▶ **Vlaams Agrarisch Centrum** <https://vac.eu>
- ▶ **CSA netwerk** <http://www.csa-netwerk.be>

Adviesdiensten (al dan niet betalend)

- ▶ **Boekhoudbureaus**
- ▶ **Bedrijfsadvies**
- ▶ **Bedrijfstechnisch advies**
- ▶ **Teeltadvies**
- ▶ **Toeleveranciers**
- ▶ **Afnemers**
- ▶ **“erfbetreders”**

Gratis advies op maat met KRATOS

► → Vlaams/Europese financiering - EU Plattelandsbeleid

- Module 1: Ondernemingsplan
- Module 2: Bedrijfseconomisch advies
- Module 3: Randvoorwaarden
- Module 4: Vergroening
- Module 5: Biodiversiteit
- Module 6: Klimaat
- Module 7: Water
- Module 8: Bodem
- Module 9: Arbeidsveiligheid
- Module 10: Technisch advies verwerking primaire landbouwproducten (voeding)

[KRATOS | Departement Landbouw & Visserij \(vlaanderen.be\)](https://www.vlaanderen.be/kratos)

vzw Boeren op een Kruispunt

- ▶ **hulporganisatie voor landbouwers in nood**
- ▶ **persoonlijke begeleiding bij problemen**
 - financieel
 - economisch
 - psychologisch
 - technische
 - sociaal
- ▶ **heel laagdrempelig**
 - 24/24 en 7 op 7 bereikbaar
 - anoniem
 - gratis (dank zij subsidie door de Vlaamse overheid)

www.boerenopeenkruispunt.be

Vlaanderen
is landbouw & visserij

Opleiding in de landbouw

DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ

Landbouwonderwijs

- ▶ **Middelbare opleiding (TSO/BSO)**
- ▶ **Professionele bachelor Agro- en biotechnologie**
- ▶ **Academische bachelor Bio-ingenieurswetenschappen**
- ▶ **Master Bio-ingenieurswetenschappen**
- ▶ **Graduaat Biotechnologie/ Productiebeheer**
- ▶ **Ba-na-ba Landschapsontwikkeling**

Naschoolse landbouwworming

▶ voor zij-instromers

- starterscursus type A
- starterscursus type B
- stage
- installatieproef

▶ Voor landbouwers : levenslang leren

- korte vormingsactiviteiten
- vormingscursussen

[Erkende centra naschoolse vorming | Departement Landbouw & Visserij \(vlaanderen.be\)](http://vlaanderen.be)

Vlaanderen
is landbouw & visserij

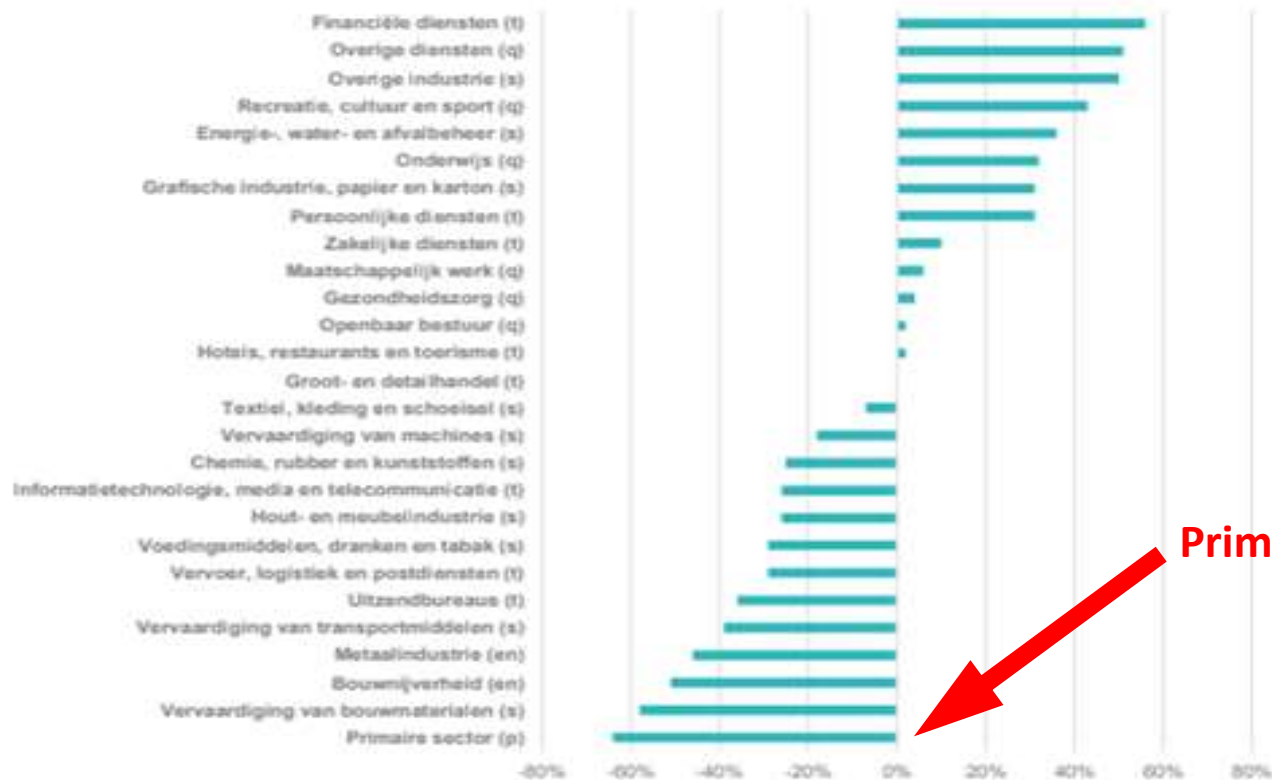
Nichewerking loopbaanbegeleiding

DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ

Sectorale verdeling in Ibb (benchmark)

Sectorale verdeling in Ibb (benchmark)

Wat willen we bereiken

- ▶ **Dat alle landbouwers loopbaanbegeleiding kennen**
- ▶ **Dat meer landbouwers**
 - geïnteresseerd zijn in LBB
 - zich informeren rond LBB
 - gebruik maken van LBB
- ▶ **Dat landbouwers meer bewust zijn van wat LBB kan betekenen**
 - binnen de huidige bedrijfsvoering
 - mogelijkheden buiten het eigen bedrijf
- ▶ **Dat landbouwers kunnen rekenen op loopbaancoaching afgestemd op hun specifieke situatie**

traject met loopbaancentra

- oproep naar interesse april 2022
- infovergadering 17 juni 2022
- indienen van de portfolio's 17 juli 2022
- screening van de portfolio's juli-augustus 2022
- individuele gesprekken september 2022
- vorming/netwerkmoment oktober 2022
- externe communicatie november 2022

Pitstop Loopbaanbegeleiding

25/10/2022

Pitstop Loopbaanbegeleiding

Welke IT job zou het best bij mij passen?

Cevora wijst je de weg!

25/10/2022

